

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

«Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒҮЛЫМ ЖАҢЕ БІЛІМ - 2025»
XIX Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XX Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«ҒҮЛЫМ ЖАҢЕ БІЛІМ - 2025»**

**PROCEEDINGS
of the XX International Scientific Conference
for students and young scholars
«ҒҮЛЫМ ЖАҢЕ БІЛІМ - 2025»**

**2025
Астана**

УДК 001(06)
ББК 72я631
F96

**«ǴYLYM JÁNE BILIM – 2025» студенттер мен жас ғалымдардың
XX Халықаралық ғылыми конференциясы = XX Международная
научная конференция студентов и молодых ученых «ǴYLYM JÁNE
BILIM – 2025» = The XX International Scientific Conference for
students and young scholars «ǴYLYM JÁNE BILIM – 2025». – Астана:
– 3813 б. - қазақша, орысша, ағылшынша.**

ISBN 978-601-08-5373-7

**Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас
ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті
мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.**

**The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young
researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities. В сборник
вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по
актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.**

УДК 001(06)
ББК 72я431
F96

ISBN 978-601-08-5373-7

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2025

1836.	Мухтар А.З.	Тұрақты логистиканың болашағы: жасыл технологиялар мен инновациялар	7802
1837.	Өміржан Д.С.	Международный транспортный коридор «Север-Юг»: перспективы и вызовы	7807
1838.	Пулатов М.М., Пулатова М.Ж.	Способы усиления пропускной и провозной способности железнодорожного участка Ангрэн – Пап	7812
1839.	Смагулова А.Е.	Преимущества и вызовы применения технологии Блокчейн в логистике	7815
1840.	Серикова Д.Б.	Көлік-логистика саласындағы цифрлық экожүйелерді қалыптастыру және дамыту. (Қазақстандық логистикалық кәсіпорындар мысалында)	7820
1841.	Солод А.И.	Повышение безопасности движения на основе применения кольцевых пересечений	7826
1842.	Темирханұлы Т.	Повышение качества транспортного обслуживания пассажиров	7829
1843.	Тохиров О.З., Рустамжонов Б.Э.	Определение количества приемо-отправочных путей железнодорожной грузовой станции «К» в условиях увеличения объемов перевозок	7833
1844.	Шаймардан Д.Т.	Қойма логистикасындағы заманауи ақпараттық технологиялар	7836
1845.	Шүрекен Д.А., Алтаев Н.С.	Цифрлық трансформация жағдайында логистикалық процестерді оңтайландыру	7839

СОДЕРЖАНИЕ

СЕКЦИЯ 13 ОБРАЗОВАНИЕ

ПОДСЕКЦИЯ 13.1 ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ НА ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКАХ

1846.	Abdushukurova Zh. F., Aripbek S. B.	Is multilingualism making us more emotionally intelligent? A cognitive science perspective	7844
1847.	Akhan A., Berdibay D.	Six levels of thinking: applying bloom's taxonomy in education	7846
1848.	Akim A.	Digital tools in language learning:	7848

		advancing lexical-grammatical skills of secondary school students	
1849.	Ermekova R., Amzina K., Adambay Sh.	Methods of using icts in teaching english language in kazakhstan	7852
1850.	Baltabai S.K.	Top online platforms for improving listening skills in foreign language teaching	7856
1851.	Imangaliyeva M.	Analyzing the impact of open educational resources on academic achievement	7862
1852.	Kaldybay M.	Self - study in learning foreign language	7866
1853.	Konakbayeva A.B.	From conventional to multimodal reading: new approaches in teaching english	7869
1854.	Ryskulbek A. Kh., Kaliyeva A. A.	Modern innovations in teaching foreign languages	7873
1855.	Shander D.	The english language acquisition: Why are you still unable to speak it?	7878
1856.	Tangatar A.	The role of graphic organisers in teaching writing skills	7882
1857.	Yerbulatova Zh. M.	Modern innovations in teaching foreign languages	7886
1858.	Zhangabek A. O.	Digital storytelling in efl: enhancing writing and reading skills	7889
1859.	Абай Е. С.	Ағылшын тілі сабақтарында қолданылатын пікірталас әдісі туралы	7896
1860.	Акимбекова К.Ж.	Феномен фальшивой дружбы в рассказе оскара уайльда «преданный друг»	7898
1861.	Донбаева А. А.	Использование аутентичных текстовых материалов при обучении чтению в целях повышения мотивации к изучению иностранного языка	7903

1862.	Дүйсенғали Б. Ж., Ақылбаева Ж. Қ.	«Shadowing» (көлеңкелі қайталау) әдісінің білім беру құралы ретінде оқушылардың тыңдау және сөйлеу дағдыларын дамытуға әсері	7907
1863.	Жаңабай Д. А.	Оқушылардың сөйлеу дағдыларын дамыту үшін көркем әдебиетті пайдалану	7910
1864.	Кайратова А. К.	Современные технологии в обучении иностранным языкам: инновации и перспективы	7912
1865.	Кульжин Қ. Н.	Повышение мотивации и учебной активности обучающихся через нейросетевые технологии в веб-приложениях	7915
1866.	Ма мырова Ф. Н.	Инновационные технологии в реализации когнитивно-лингвокультурологического подхода к обучению иностранным языкам в вузе	7919
1867.	Нәрібек Б. С.	Мектептегі ағылшын тілін оқыту үдерісіне мобильді құрылғыларды кіріктіру	7924

ПОДСЕКЦИЯ 13.2 КОНСОЛИДАЦИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКИХ РЕСУРСОВ В ГЛОБАЛИЗАЦИИ ОБРАЗОВАНИЯ

1868.	Amirbekov M. M., Makhambetova Zh. T.	The problem of bullying among adolescents in the republic of kazakhstan	7926
1869.	Bektaу N.S.	Review on the effectiveness of digital teaching tools in the school education process	7929
1870.	Kaliyeva A. A., Ryskulbek A. Kh.	Enhancing students' motivation and engagement through inquiry-based learning	7931
1871.	Tazhibay A. M.	Influence of professional guidance for the effective career choice	7937
1872.	Аубакирова С. Т.	Тілдік білім – құндылық бағдар қалыптастырудың маңызды құралы	7942
1873.	Амангелди Д.	Балалардың даму қабілеттіліктеріне деген кеңістікті қалыптастырудағы	7947

		шахмат ойынының маңызы	
1874.	Әшір А. С.	Аз қамтылған отбасындағы балаларды мектеп ортасына әлеуметтендіру	7950
1875.	Әшір А. Т.	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар бастауыш сынып оқушыларын психологиялық қолдау	7953
1876.	Байтуған Г.	Мектеп жасына дейінгі балалардың сөйлеу тілін дамытуда цифрлық технологияларды пайдалану	7956
1877.	Гайсин А. И.	Сущность понятия «эмоциональное неблагополучие студентов»	7959
1878.	Горбунова К. В.	О психологической природе ценностных представлений как регуляторов поведения личности	7962
1879.	Дарбаева Г. Қ.	Цифрлық дәуірде педагог-психологтардағы кәсіби Стресс мәселелері	7966
1880.	Даулетқызы А.	Режиссерлік ойын арқылы баланың байланыстырып сөйлеуін дамыту	7969
1881.	Джаппарова Л.А.	Университет жағдайында шетел студенттерін әлеуметтік-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру	7973
1882.	Дихан А. Б.	Жаңа форматтағы педагогиканың даму үрдісі мен мәселелері	7976
1883.	Ерқасым Н. Т.	Аз қамтылған отбасы балаларын әлеуметтік бейімдеудің педагогикалық шарттары	7980
1884.	Ермекова С. А.	Метанавық целеполагания: возможности развития через систему профессиональной ориентации	7984
1885.	Жапекова М. Н.	Жасөспірім оқушылардың әлеуметтік ортадағы қарым-қатынасына эмоционалды интеллекттің ықпалы	7988
1886.	Жумабай Ә. К.	Жеткіншектердің бос уақытын ұйымдастыру мәселелері	7993
1887.	Жумабекова Ф.	Синдром самозванца среди зуммеров: влияние цифровых технологий и социально-культурных факторов	7998
1888.	Задаев О. Т.	Болашақ әлеуметтік педагогтердің басқарушылық құзыреттілігін қалыптастыру: теориялық және	8001

		практикалық аспектілер	
1889.	Исмаил Н.	Балалар үйіндегі жеткіншектерді еңбекке баулуды әлеуметтік-педагогикалық қолдаудың жүйесі	8003
1890.	Кабдуалиева А. Ж.	Корпоративная культура как инструмент повышения эффективности деятельности образовательной организации	8006
1891.	Кошенова М. М.	Ата-ана мен бала арасындағы қарым-қатынастың заманауи көрінісі	8011
1892.	Кудайбергенова А. Т.	Жасөспірімдердің оқу мотивациясын қалыптастыру мүмкіндіктері	8015
1893.	Кулдашева Н.У.	Студенттердің психологиялық денсаулығын зерттеу ерекшеліктері	8017
1894.	Кулдашева Н.У. Ырымбаева Н. А.	Болашақ педагогтардың цифрлық мәдениетін дамыту жолдары	8020
1895.	Кульмагамбетова Г. С.	Процесс ознакомления с предметным миром как инструмент развития словарного запаса у детей младшего дошкольного возраста	8023
1896.	Куршева А. В.	К проблеме влияния родительского стиля воспитания на развитие самооценки у детей	8028
1897.	Кусаинова Т. К.	Библиотерапия арқылы жеткіншектердің құндылық қатынастарын қалыптастырудың психологиялық-педагогикалық негіздері	8032
1898.	Қабдулуахит М. Б.	Мектеп жасына дейінгі балалардың сөйлеу дағдарымын бағалау	8035
1899.	Лукашкина А. Т.	О некоторых психологических проблемах детской одаренности	8039
1900.	Моминова Г. М.	Творческий потенциал школьников как фактор успешной академической социализации	8043
1901.	Мұратқызы А., Байтана Ә. Е.	Театр педагогикасы тарихының оқушылардың бос уақытын ұйымдастыруда қолданылуы	8046
1902.	Мұратова Д. Т.	Арт-терапия әдістерімен жасөспірімдердің өзіндік қарым-	8051

		қатынасын оңтайландыру	
1903.	Нуриева Д. Р.	Цифровая трансформация педагогики: роль информационных технологий в повышении квалификации преподавателей	8055
1904.	Сабыржан А. Б.	Эмиль реджио педагогикасы негізінде балалардың байланыстырып сөйлеуін қалыптастырудың мүмкіндіктері (ересек топ)	8059
1905.	Сарқыт Е. М.	Ж.Аймауытовтың қазақ тілін оқыту әдістемесі: жаңартылған білім беру мазмұны және әлемдік әдістемелік ұстанымдармен сабақтастық	8062
1906.	Соколова К. И.	Исследование трудностей обучения студентов с СДВГ	8065
1907.	Спандияр П. Ж.	Инновациялық мектептер жағдайында жеткіншектердің мамандық таңдау мотивациясын қалыптастыру	8069
1908.	Сұлтанова А. Н.	Жобалық оқыту әдісі оқушылардың мотивациясын арттыру құралы ретінде	8072
1909.	Тайгарина А. Э.	Психикалық дамуы тежелуі бар бастауыш сынып оқушыларының инклюзивті ортаға бейімделу ерекшеліктері	8076
1910.	Тұрлыбаева Ж. С.	Шетелдік оқушыларды қазақстанның білім беру жағдайына бейімдеудің ерекшеліктері	8079
1911.	Туранова А. А.	Бейімдік дене шынықтыру арқылы аутизм синдромы бар балаларды әлеуметтік ортаға бейімдеу	8082
1912.	Хайруллина Д. Е.	Мектептегі кәсіби бағдар беру жұмысы негізінде жасөспірімдердің саналы кәсіп таңдауын жетілдіру	8085
1913.	Чикова И. В.	О некоторых аспектах развития субъектности студента вуза: реалии и перспективы	8094
1914.	Шарапатова Р. Ж.	Бесінші сынып оқушыларын негізгі мектепке бейімдеу	8097

**ПОДСЕКЦИЯ 13.3 АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ, ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ
РАЗВИТИЯ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ И СПОРТА**

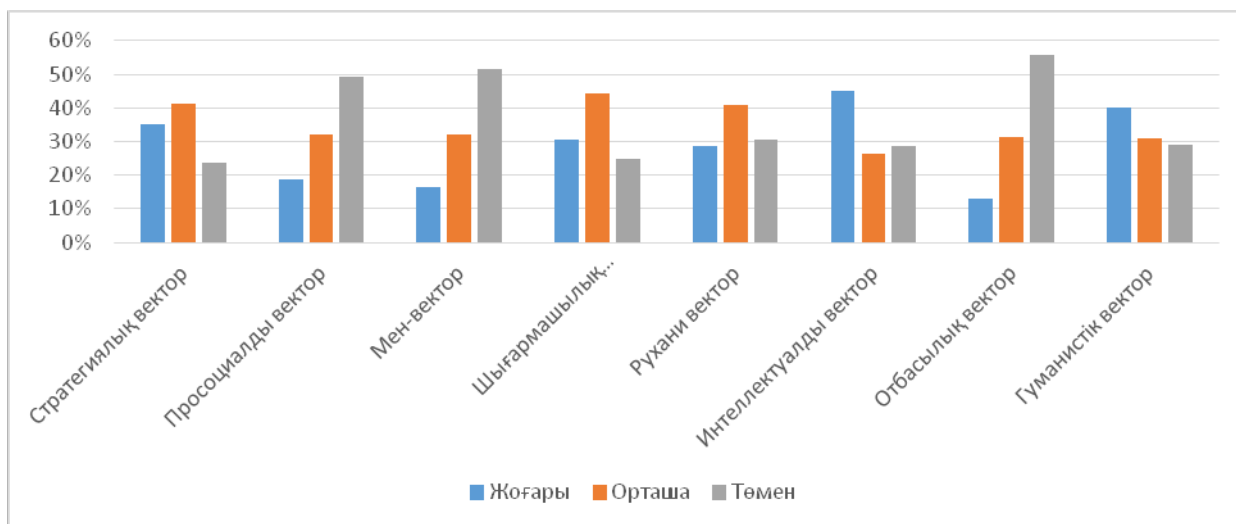
1915.	Аблаева Н. М., Волчихин А.А.	Проблемы физического развития в современном мире у подростков.	8101
1916.	Актаева А.Г., Мысан В.В.	Использование современных технологий (виртуальная реальность (vr) и цифровые тренажеры) в обучении и подготовке спортсменов и учащихся в возрасте 16-21 года.	8104
1917.	Алдабергенова Ж.Б.	Күш төзімділікті дамыту маңызы.	8106
1918.	Амантаева А.Б.	Биологические ритмы стрелков: влияние режима дня на точность.	8107
1919.	Асылханова Л.Д.	Құзыреттілік тәсілін қолдану арқылы 8 сынып оқушыларының ағылшын тіліндегі биология бойынша білім сапасын арттыру.	8112
1920.	Әшірбай Б.Қ.	Қазақстан республикасындағы есірткілікті үгіттеу: журналистикалық зерттеу.	8115
1921.	Әшірбай Б.Қ.	Қазақстандағы есірткіге тәуелділіктің қазіргі бейнесі және жастардың пікірі.	8118
1922.	Бусурман Д. Қ.	Оптимизация тренировочного процесса в беге на средние и длинные дистанции для школьников.	8124
1923.	Бейсекеева А.	Особенности подготовки дзюдоистов к соревнованиям различного уровня.....	8127
1924.	Бактыбай Н.К.	Жас боксшылардың дене қасиеттерін жетілдіру әдістері.	8128
1925.	Бақытжан Н.	Қазақтың ұлттық ойындары арқылы ойлау қабілеттері дамыту.	8133
1926.	Бойцова З.	Влияние психологической подготовки на результаты спортсменов в стендовой стрельбе.	8136
1927.	Болатов Б.Б.	Бокспен айналысатын 10-12жастағы балалардың физикалық қасиеттерін дамыту әдістемесі.	8138
1928.	Гончарук А.А.	Современные тенденции предмета физическая культура в общеобразовательной школе.	8140
1929.	Гуралевич Н.	Роль капитана в организации командной игры в волейболе.	8142
1930.	Даулет Д. Қ.	Психологическая подготовка дзюдоистов на соревнованиях.	8144
1931.	Дәуренбек А.	Дене шынықтырудың адамның ақыл-ой қызметіне әсері.	8146

1932.	Достов И. Б.	Бес асық қазақ халқының ойыны және оның қазіргі қоғамдағы маңызы туралы.	8150
1933.	Дауменов А.Б., Хамзин С.О.	История развития бокса как спортивной дисциплины.	8153
1934.	Елшибек Б.Ч., Ем Н.С.	Влияние занятий физической культурой на развитие когнитивных функций у детей младшего школьного возраста (7-10 лет).	8155
1935.	Ержанқызы А.	Волейбол арқылы 11-12 жас аралығындағы жасөспірімдердің физикалық қасиеттері мен дене дамуын арттыру.	8158
1936.	Есіркеп Қ. Ж.	Бастауыш сыныпта ойыны арқылы балалардың логикалық ойлауын дамыту.	8160
1937.	Еспембетова Г.	Дене шынықтыру құралдарын қолданудың педагогикалық технологиялары көмегімен жас еркін күрескерлердің дене қасиеттерін дамыту.	8164
1938.	Жемпеисова Ә.	Дене тәрбиесі барысында үйрету және дамыту негіздері.	8165
1939.	Жолдубаев А.А., Кожегалденов А.Г.	Роль бокса в физическом развитии подростков: влияние на здоровье, мотивацию и социальную адаптацию.	8169
1940.	Жулсаитова Г.Е.	Жаһандану жағдайында қазақтың ұлттық сәндік қолданбалы өнерінің рөлі.	8171
1941.	Закутняя С. Н.	Этические аспекты организации и проведения сурдлимпийских игр: взгляд тренеров и спортсменов.	8174
1942.	Иванова Д.	Влияние волейбола на физическое и психологическое развитие подростков.	8180
1943.	Изтаев Н.А.	Кибер алаяқтыққа қарсы тұрудағы құқықтық зерттеу: заманауи тенденциялар және әлемдік тәжірибелер.	8183
1944.	Иргетаева Т.М.	Жасөспірімдер волейболы: болашақ чемпиондарды тәрбиелеуді жетілдіру.	8187
1945.	Ильясов Ә. Е.	Жоо - дағы дене шынықтырудағы денсаулық сақтау технологиясы.	8190
1946.	Косенкова М.И.	Изменения в организме юношей и девушек в возрасте 18-23 года под влиянием силовых тренировок с отягощением.	8192
1947.	Какен А.Д.	14-15 жас аралығындағы баскетболшылардың жылдамдық-	8195

		күш қабілеттерін дамыту әдістемесі.	
1948.	Какимжан Н.	Дене тәрбиесінің жаңа технология арқылы баланы оқыта отырып, өз бетінше шешім қабылдауға дағдыландыру.	8197
1949.	Күнтуған Ж.М.	Қазақстандағы ауа ластануы мен басқа да экологиялық аспектілеріне қатысты жаңа мемлекеттік құжаттарын талдау.	8201
1950.	Құрманова Ж. Қ.	Гендерные особенности судейства в волейболе: сравнительный анализ эффективности мужчин и женщин в роли арбитров.	8204
1951.	Касымова М.А.	Влияние карате на показатели выносливости у спортсменов 15–17 лет.	8208
1952.	Косенкова М.И.	Изменения в организме юношей и девушек в возрасте 18-23 года под влиянием силовых тренировок с отягощением.	8211
1953.	Лазарь Д. Д., Сериков Т.Р.	Формирование командной работы, через спортивные игры.	8214
1954.	Мамырхан Н.	Баскетбол секциясында шұғылданатын 12-13 жас жасөспірімдердің дене дайындығы мен функционалдық жағдайын дамыту әдістемесі.	8216
1955.	Мухтарова А.	Дене шынықтыру физиологиялық және биохимиялық негіздері.	8218
1956.	Mukhanova К.В.	The impact of sports on society.	8222
1957.	Нүсіпақын А.	Болашақ дене шынықтыру мұғалімінің әдістемелік белсенділігін арттыру жолдары.	8224
1958.	Нугманова Г. М.	Ұлттық ойындардың оқушыларға үйрете отырып, бала бойындағы негізгі қасиеттерінің дамыту ерекшелігі.	8227
1959.	Оразғалиев А., Маратов Ч.	Футбол и образование: совмещение спорта и учёбы.	8232
1960.	Нурмагамбетова К. К.	Спортивная акробатика и олимпийское движение: барьеры и перспективы включения.	8234
1961.	Петренко Д.	Особенности тренировочного процесса спортсменов по академической гребле.	8236
1962.	Подсухина Е.Е.	Особенности психологической подготовки связующего игрока в профессиональном волейболе.	8238
1963.	Рахимова Ж.	Реабилитация травм в волейболе.	8243
1964.	Ракишев Ж.С.	Көшбасшылық – жастардың жеке тұлғалық дамуының негізі.	8245

1965.	Рахимова Ж.	Профилактика и реабилитация в волейболе.	8247
1966.	Серікбай А.	Дене шынықтыру жаттығуларының оқушылардың ағзасына тигізетін әсері.	8250
1967.	Серікова З.Қ.	Джиу-джитсуда (файтинг) техникалық-тактикалық іс-қимылдардың оқу процесін құру ерекшеліктері.	8254
1968.	Серикбаев Б.Т.	Дене шынықтыру мен спортты дамытудың өзекті мәселелері, үрдістері мен перспективалары.	8257
1969.	Сирлибаев М.К.	Білім берудегі гендерлік көзқарас мәселелері бойынша дене шынықтыру мұғалімдерінің құзыреттілігін дамыту.	8259
1970.	Сұлтанов Б.Е.	Влияние сотрудничества с тренером на карьеру и достижение спортсмена.	8264
1971.	Сұңғатолла М.	Профилактика травм у юных баскетболистов: анализ наиболее частных повреждений и методы их предотвращения.	8266
1972.	Темірғали Т.А., Басшибаев А.А.	Травмы в греко-римской борьбе: причины и профилактика.	8269
1973.	Тасқын А.	Студент жастардың дене тәрбиесімен үнемі айналысулары салауатты өмір салтын қалыптастыру негізі.	8271
1974.	Темиргалиева С.Е.	Современные вызовы и перспективы развития системы образования и воспитания в республике казахстан.	8275
1975.	Тлемисова К.К.	Психология победителя: что отличает чемпионов в волейболе.	8278
1976.	Toleukhanova А.А.	Factors contributing to the termination of athletic careers among sports major students.	8282
1977.	Төрегелді А.	Дайындықтың бастапқы кезеңінде 9-10 жас қаратәшілерге спорттық қозғалыстарды үйретудің техникасы мен әдістемесі.	8284
1978.	Тюлюбаев Д.	Психологическая подготовка спортсменов в тхэквондо: методы повышения устойчивости к стрессу на соревнованиях.	8286
1979.	Тюлюбаев Д., Кагенов А.	Физическое развитие детей 4–5 классов с использованием цифровых технологий в подвижных играх.	8288
1980.	Тюлюбаев Д.Б., Кагенов А.Р.	Психологическая подготовка спортсменов в тхэквондо: методы	8289

		повышения устойчивости к стрессу на соревнованиях.	
1981.	Тлеуберген А.Ж., Айтореева М.А.	Дене шынықтыру мен спорттың тұлға дамуына ықпалы.	8292
1982.	Умирова Д. Р.	Развитие двигательных навыков у детей младшего дошкольного возраста с помощью физкультурных праздников.	8294
1983.	Ушенина Е.С.	Оздоровительные физические упражнения при внутренних факторах риска у учащихся 9 классов.	8296
1984.	Ушенина Е.С.	Методы оценки психологического состояния спортсменов по пауэрлифтингу и их эффективность.	8302
1985.	Фарит Ж.	Әйелдердің еркін күресіндегі психологиялық қолдау мен қамтамасыз ету ерекшеліктері туралы.	8306
1986.	Хватюк Д.	Травмы в пауэрлифтинге: причина и профилактика№	8308
1987.	Шилибаев Н.А.	Орта мектеп жасындағы оқушылардың техникалық дайындағының әдістемелік ерекшеліктері.	8311
1988.	Шилибаев Н.А.	Спорттық ұйымдардағы қаржылық менеджмент.	8313

Сурет-2 Зерттеу нәтижелерінің көрсеткіші

Зерттеу нәтижелерінің негізінде студенттерге психологиялық денсаулықты сақтау бойынша ұсыныстар берілді. Ұсыныстар зерттеуге қатысқан барлық қатысушыларға әңгімелесу түрінде, еске ұстау парақшасын тарату түрінде жүзеге асырылды. Ішкі көңіл-күйді басқара білу, психологиялық денсаулықты дамыту және сақтау-қазіргі адамдардың негізі ұмтылысы болып табылады.

Ғылыми әдебиеттерге талдау жасай отырып, психологиялық дені сау адам болу үшін ең бастысы-ішкі дүниесімен және қоршаған ортамен үйлесімділік және адамның әртүрлі компоненттері арасындағы тепе-теңдік: эмоционалды және интеллектуалды, дене және психологиялық компоненттерінің үйлесімділігі орын алған жағдайда қол жеткізуге болады деген қорытындыға келеміз.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Ананьев В.А. Введение в психологию здоровья. Санкт-Петербург: БПА 2000 г.
2. С. Мырзабай Балалықтан даналыққа А-2022 ж 4бет.
3. Водопьянова Н.В., Ходырева Н.В. Психология здоровья. Вестник ЛГУ. 1991; 6: 165 – 174
4. Гурвич И.Н. Социальная психология здоровья. Санкт-Петербург: СПб ГУ, 1999г.
5. Никифоров Г.С. Психология здоровья. Санкт-Петербург: Питер, 2006г.
6. Козлов А.В. Структура психологического здоровья: психосемантический подход // Вестник Харьковского национального университета. 2011. № 937. С. 130-133.

ӘОЖ 378

БОЛАШАҚ ПЕДАГОГТАРДЫҢ ЦИФРЛЫҚ МӘДЕНИЕТІН ДАМУ ЖОЛДАРЫ

Кулдашева Надежда Утегалиевна, Ырымбаева Нургуль Алдажаровна

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің докторанттары

Ғылыми кеңесші: п.ғ.д, профессор Сейітказы Перизат Байтешқызы

Қазіргі цифрлық трансформация жағдайында цифрлық мәдениет коммуникативті мәдениеттің құрамдас бөлігі болып табылады.

Цифрлық мәдениет – адамның цифрлық ортада жайлы өмір сүру үшін, қоғаммен өзара іс-қимыл жасау және өзінің кәсіби қызметінде цифрлық міндеттерді шешу үшін цифрлық технологияларды пайдалану қабілетін көрсететін құзыреттіліктердің жиынтығы [1].

Цифрлық мәдениет – бұл:

1) Цифрлық түрде ұсынылған қазіргі қоғамның құндылықтары, олар техникалық жүйелерде бейнеленеді және коммуникациялық технологиялар арқылы біріктіріледі;

2) Адам іс-әрекеті өнімдерінің және цифрлық дәуірдің әртүрлі тәжірибелерінің өзгеру жүйесі;

3) Тұлғаның қалыптасып келе жатқан тұрақты әлеуметтік-психологиялық белгілері мен қасиеттерінің жиынтығы, оның цифрлық кеңістіктегі мінез-құлық стереотиптерін қабылдауы (немесе қабылдамауы), желіде байланысу және ақпаратты өңдеу тәсілдерін бекітуі.

Бұл ретте цифрлық мәдениет – адамның цифрлық этиканы сақтау, басқа қолданушылармен байланыс құру, ақпаратты қалай ұсыну, деректер мен жұмыс жасау, ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету дегенді білдіреді. Білім беруді цифрландыру оның түбегейлі, сапалы қайта құрылуына алып келеді. Цифрлық экономиканың, мысалы, виртуалды шындықтың өтпелі технологиялары оқу үдерісінің мүмкіндіктерін кеңейтеді, үлкен деректер ақпаратты жинақтауға және болжам жасауға мүмкіндік береді, қашықтан оқыту білім берудің аумақтық және уақыт шеңберін кеңейтеді. Мектептегі білім беруді цифрландыру үдерісінің тиімділігі педагогтың цифрлық дағдыларын дамыту деңгейімен және оларды оқу үдерісінде тиімді қолдану қабілетімен байланысты. Қазіргі мұғалім цифрлық ақпарат ағынын бағдарлай отырып, онымен жұмыс істеуде өңдеп, жаңа технологияға ендіре білуі керек. Осылайша, педагогикалық жоғары оқу орындарының алдында цифрлық мәдениетті қалыптастыру аспектісінде мұғалімдерді даярлауды және олардың біліктілігін арттыруды жаңғырту міндеті тұр [2].

Білім беру тәжірибелерін, әдістемелерін және ғылыми көздерін талдау барысында болашақ педагогтардың цифрландыру жағдайында кәсіби қызметке даярлау ерекшеліктерін анықтау мақсатында педагогтардың цифрлық мәдениетін қалыптастыру әдістері бойынша В.А. Сухомлин, В.П.Куприяновский, А.В. Якушин, Е.В. Зубраев және басқалардың еңбектерінде қарастырылған [3].

Н.А. Соколова өз еңбектерінде «цифрлық (жаңа) медиа», «кибермәдениет», «киберкеңістік» және «цифрлық мәдениет» сияқты ұғымдарға анықтама берген. Сонымен қатар, зерттеуші цифрлық технологиялармен ғана емес, әртүрлі виртуалды форматтармен және заманауи гаджеттермен сипатталатын цифрлық мәдениетке баса назар аудара келе, цифрлық мәдениетті кең мағынада мәдениетке әсер ететін цифрлық технологиялардың таралуының жаңа дәуірі ретінде анықтайды [4].

Ал И.Л.Сергеева «цифрлық танымал мәдениет» ұғымын талдай келе, цифрлық бұқаралық мәдениетті екі форматта қарастырды:

а) классикалық, «аналогтық» мәдени нысандар үшін электронды форма ретінде;

ә) цифрлық ортада құрылған мәдени нысандардың формасы мен мәні бойынша электронды нысан ретінде [5].

А.В.Леонтьева, Н.В. Ковалева, Ф.Р Хатит бірқатар шетел ғалымдарының цифрлық мәдениет туралы еңбектеріне зерттеулер жүргізе отырып, төмендегі талдауды ұсынады [6]:

Ұғым	Авторлар	Ұғымның сипаттамасы
АКТ мәдениеті	Н.И. Гендина, Н.И. Колкова, Г.А. Стародубова, Ю.В. Уленко	Ақпараттық мәдениеттің маңызды компоненттері ретінде АКТ технологияларын қолдану дағдыларының жиынтығы (ақпаратты іздеу, құру, сақтау, тарату және т.б.).
Цифрлық құзыреттілік	Г.У Солдатова, Т.А. Нестик, Е.И. Рассказова, Е.Ю. Зотова	Жеке тұлғаның белгілі бір құзыреттерді үнемі игеруге негізделген АКТ технологияларын кәсіби салаларында таңдау және пайдалану қабілеті.
	М.И. Винокурова, В.П. Игнатъев, А.А. Дарамаева	Цифрлық экономика талаптарының шарты цифрлық білім беру ресурстары мен платформаларын білу, білім беру порталдарын пайдалану кезінде интерактивті форматта оқу тапсырмаларын жобалау технологияларын меңгеру, қашықтықтан режимде

		оқу сабақтарын және басқа да іс-шараларды ұйымдастыру дағдылары.
Цифрлық сауаттылық	Т.А.Аймалетдинов, Л.Р. Баймуратова, О.А. Зайцева, Г.Р. Имаева, Л.В. Спиридонова	Күнделікті кәсіби қызметте цифрлық технологияларды қолдануда дағды мен икемдіктерінің болуы және кәсіби білім беру жүйесінде базалық білімінің болуы.
Цифрлық мәдениет	Е.Е. Елькина	Қоғамның материалдық және рухани өмірлік іс-әрекетінде ақпараттық технологияларды қолдануда жан-жақты тәжірибесінің болуы.
	М.В. Маслакова	Киберкеңістік құралдары мен АКТ-технологияларды қолдану қырларының өзгергіштігі; цифрландыру үдерісінің жеке тұлғаға, оның дамуына және қоршаған ортаға маңыздылығын сыни тұрғыдан түсіну; цифрлық ортада кәсіби салада цифрлық жұмыс істеу аспектісінде қолайлы жағдайлар жасау.
	Е.В. Гнатышева	Цифрлық ортадағы ақпараттық өзара әрекеттесуді, ақпараттық қызмет дағдыларының жиынтығын қамтитын ақпараттық дүниетаныммен сипатталатын тұлғаның жүйелік сапасы.
	Л.С. Носова, Е.А. Леонова, А.А. Рузаков	Жалпы гуманистік құндылықтар аспектісінде қабылданған цифрландыру құндылықтарын қамтитын интегративті сапа, цифрлық құзыреттілікке, бағдарлау, механизмдеріне және цифрлық ортадағы нәтижелі қарым-қатынасқа ие

Бүгінгі ақпараттық ортада цифрлық мәдениеттің жоғары деңгейіне ие және оны білім беру үдерісіне біріктіре алатын мұғалім ерекше рөл атқарады. Білім беруді цифрландыру жағдайында мұғалімнің цифрлық мәдениетінің негізгі компоненттері ретінде:

- Цифрлық құзыреттілік: компьютерлік, ақпараттық, визуалды және медиа сауаттылықты қамтиды;

- Ақпараттық құзыреттілік: цифрлық білім беру ресурстарын бағалау, оқу орнының электрондық білім беру ортасын белсенді пайдалану, жеке кәсіптік портфолио әзірлеу және оқу курстарын құру үшін цифрлық құралдарды игеру қабілетін білдіреді.

- Мотивациялық компонент: білім беруді цифрландыруды қазіргі қоғамның маңызды құндылығы ретінде тануды, цифрлық ойлау мен өзін-өзі реттеуді дамытуды, цифрлық қоғамның құндылықтарын таратуды, әлеуметтік ортаны өзгертуге ұмтылуды, сондай-ақ ішкі мотивацияның болуын, цифрлық мазмұнды тұтынудан оны құруға және белсенді түрлендіру дағдыларын қамтиды.

Бұл аталған компоненттер өзара байланысты және цифрлық технологиялардың білім беру үдерісіне интеграциялануына ықпал етеді.

Демек, болашақ педагогтар үшін цифрлық мәдениет олардың кәсіби дайындығы мен қызметіндегі негізгі элементі ретінде цифрлық құзыреттілік саласындағы білім мен дағдыларды дамытуы, интерактивті сабақтарда технологияларды, онлайн-ресурстарды пайдалануы айқындайды. Сонымен қатар, кері байланыс, өзара ынтымақтастықтан да көрініс табады.

Болашақ педагогтардың цифрлық мәдениеті технологияны, коммуникация және кәсіби дамуда тиімді пайдалануға мүмкіндік беретін дағдылар, білім мен құндылықтар кешеніне негізделеді. Оны келесі жолдар мен бағыттар арқылы жүзеге асыруға болады:

1. Оқу бағдарламаларына заманауи цифрлық құралдар мен платформаларды енгізу студенттерге қажетті дағдылар мен технологияларды іс жүзінде меңгеруге мүмкіндік береді.

2. Ақпараттық, компьютерлік және медиа құзыреттілікті қоса алғанда, цифрлық құзыреттілік бойынша арнайы курстар мен тренингтер болашақ педагогтарға цифрлық ресурстармен сенімді жұмыс істеуге көмектеседі.

3. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдаланатын жобаларды құру студенттерге оларды білім беру қызметінде қолдану дағдыларын дамытуға ықпал етеді.

4. Онлайн қауымдастықтар мен желілік жобаларға қатысу болашақ педагогтарға цифрлық құралдар туралы білімдерін кеңейте отырып, тәжірибе алмасуға мүмкіндік береді.

5. Цифрлық мазмұнды сыни талдау дағдыларын үйрету болашақ педагогтарға сенімді және дұрыс емес ақпарат көздерін ажыратуға көмектеседі.

6. Цифрлық технологияларға негізделген оқу материалдары мен курстары шығармашылық ойлау және инновациялық тәсілдерді қамтиды.

7. Кәсіби және өзін-өзі дамыту үздіксіз білім алуға, цифрлық технологиялар саласындағы семинарларға, вебинарларға және біліктілікті арттыру курстарына қатысуға негізделеді.

Қорытындылай келе, болашақ педагогтардың цифрлық мәдениетін дамыту кешенді тәсілді, әртүрлі әдістер мен тәжірибелерді біріктіруді талап етеді. Бұл білім беру үдерісінде цифрлық технологияларды тиімді пайдалана алатын және қазіргі әлемдегі өзгерістерге бейімделе алатын мамандарды даярлауды қамтамасыз етеді.

Мақала AP19679344 «ЖОО-да оқытушылар мен студенттердің желілік коммуникативтік мәдениеті мен цифрлық этикетін қалыптастырудың ғылыми-әдістемелік негіздерін зерттеу» ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігі Ғылым комитетінің гранттық жобасы аясында жарияланды.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Михайлова Е. Г. Цифровая культура // Международная деятельность Университета ИТМО : [сайт]. Санкт-Петербург, 2018. URL: https://int.itmo.ru/uploads/dc/dc_bak.pdf (дата обращения: 14.06.2019).

2. Винокурова М.И., Игнатъев В.П., Дарамаева А.А. Цифровая компетентность преподавателя как необходимое условие подготовки студентов в системе СПО // Современные наукоемкие технологии. 2020. № 11-2. С. 348-352.

3. Сухомлин В. А., Зубарева Е. В., Якушин А. В. Методологические аспекты концепции цифровых навыков // Современные информационные технологии и ИТ-образование. 2017. Том 13. № 2. С. 146–152.

4. Соколова Н. Л. Цифровая культура или культура в цифровую эпоху // Международный журнал исследований культуры «Цифровая культура». 2012. № 3. С.6–10.

5. Сергеева.И.Л. Трансформация массовой культуры в цифровой среде. //Культура и цивилизация. – 2016. - № 6. - С. 55 – 65

6. Леонтьева А.В, Ковалева Н.В., Хатит Ф.Р. Цифровая культура как инновационный компонент профессиональной деятельности педагога //Вестник. Московского государственного технологического университета 2022.14/2

УДК 373.21

ПРОЦЕСС ОЗНАКОМЛЕНИЯ С ПРЕДМЕТНЫМ МИРОМ КАК ИНСТРУМЕНТ РАЗВИТИЯ СЛОВАРНОГО ЗАПАСА У ДЕТЕЙ МЛАДШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Кульмагамбетова Гульназ Саятқызы

kulmagambetovagulnaz05@gmail.com

студент 3 курса ОП «6В01201 Дошкольное воспитание и обучение»

Научный руководитель – д.п.н., профессор С. Н. Жиенбаева